

Projekt „Primární, sekundární a terciární prevence dětských úrazů v Traumacentru Thomayerovy nemocnice“

Prevence úrazů u dětí a dospívajících (seminář pro lékaře a sestry obvodních chirurgií)

Martin Čepelík

Klinika dětské chirurgie a traumatologie 3. LF UK a TN

Přednosta: Prof. MUDr. Petr Havránek, CSc.

Podpořeno grantem z Norska
Supported by a grant from Norway

1.4.2015, Praha

- *„Úraz je jakékoli neúmyslné či úmyslné poškození organismu, ke kterému došlo následkem akutní expozice termální, mechanické, elektrické či chemické energie a z nedostatku životně nezbytných energetických prvků či veličin, jako kyslík či teplo“ (Haddon, 1981)*
- **Porucha zdraví způsobená náhle vnější příčinou**
- „Klasické“ trauma – pády, nárazy, úrazy ostrými předměty...
- Popáleniny
- Úrazy elektrickým proudem
- Tonutí
- Intoxikace
- (Psychické trauma)

Statistika dětských úrazů v ČR

- Počet dětí v ČR... 2 500 000
 - Počet ambulantně ošetřených úrazů... > 500 000
 - Počet hospitalizací... > 30 000
 - Počet trvalých následků... > 3 000
 - Počet úmrtí... > 200
-
- **Úmrtí na úrazy představuje polovinu úmrtnosti dětí ve vyspělých zemích**

Statistika dětských úrazů v ČR 2011

• Počet ambulantně ošetřených úrazů...	553 076
• Počet hospitalizací...	35 349
• Počet úmrtí...	206

Úmrtí na dětské úrazy - vývoj

- Rok 2000... 411
- Rok 2006... 277
- Rok 2009... 221
- Rok 2011... 206

- **Příčina** (minuty) → Úraz (vteřiny) → Následky (celý život)
- **Nehoda není náhoda**
 - úraz má **příčinu**, nestává se náhodou
 - úrazu předchází **riziková situace**, která je předvídatelná a tudíž se jí dá vyhnout
- Lékař není schopen vyřešit následky jakéhokoli úrazu
 - problém medicínský
- Úraz zasahuje do života rodiny / komunity / celé společnosti
 - problém sociální
 - problém ekonomický

- **Primární prevence** – zabránění vzniku úrazu
- Sekundární prevence – zabránění vzniku trvalých následků (včasná a adekvátní léčba)
- Terciární prevence – zmírnění dopadu trvalých následků (rehabilitace, resocializace...)
- Prevence aktivní x pasivní (kombinace!)
- Ekonomická otázka prevence úrazů – náklady na prevenci se vrátí 3x-10x

Pasivní prevence úrazů

- Vytvoření „bezpečného světa“ pro děti
- Odstranění škodlivých látek z dosahu dětí
- Odstranění nebezpečných předmětů z dosahu dětí
- Nenechávat dítě bez dozoru na vyvýšených místech
- Omezení pohybu dítěte (vrátka před schody...)
- Zakrývání ostrých rohů
- Záslepení elektrických zásuvek
- Autosedačky pro děti
- Zakrývání bazénů, výkopů, studní...
- Bezpečná hřiště pro děti

Aktivní prevence úrazů

- Naučit dítě chovat se bezpečně
 - přístup závislý na věku dítěte
 - naučit dítě aktivně používat ochranné pomůcky
 - naučit dítě uvědomovat si cenu vlastního zdraví
 - rodina x školy x zdravotníci x nezávislé instituce

- Organizace péče o pacienty do dětských traumacenter (celkem 8 center v celé ČR, 2 v Praze)
- Triáž pozitivní pacient
 - 1) první zjištěná hodnota fyziologických funkcí
 - 2) fyzikálně zjistitelná anatomická poranění
 - 3) mechanismus úrazu (výška, rychlost...)
 - výrazně vyšší riziko závažné morbidity a letality
 - nutnost efektivního diagnosticko-terapeutického postupu
 - včasná kauzální terapie

Děkuji za pozornost

